

Sygn. akt I UK 444/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanych: J. S. , J. S., A. S., K. S., L. S., K. S. i G. Ś.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. od
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z 14 kwietnia 2015 r. oddalił odwołania K. Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z 20 listopada 2013 r. stwierdzających, że jako zleceniobiorcy u płatnika składek K. Sp. z o.o. podlegają ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 stycznia 2010 r.: J. S., J. S. , A. S., K. S., L. S., K. S. i G. Ś., oraz określających z tego tytułu podstawy wymiaru składek.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 10 maja 2016 r., na skutek rozpoznania apelacji odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego oddalił apelację (pkt 1); rozstrzygając o kosztach postępowania (pkt 2).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożyła odwołująca się spółka, zaskarżając wyrok w całości. Zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie: 1) art. 353¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, że zasada swobody zawierania umów miała w niniejszej sprawie ograniczone zastosowanie; 2) art. 734 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w konsekwencji błędne uznanie, iż zawierane przez K. Sp. z o.o. umowy miały charakter umów zlecenia, a nie umów o dzieło, a tym samym niezastosowanie art. 627 k.c.; 3) „art. 2 Konstytucji stanowiącego zasadę demokratycznego państwa prawnego poprzez naruszenie zasady obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa”; 4) art. 31 ust. 3 Konstytucji ustanawiającego zasadę proporcjonalności ograniczeń praw majątkowych jednostki; 5) art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego bezzasadne zastosowanie w tej sprawie.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wskazała na konieczność rozważenia przez Sąd istotnej kwestii, budzącej wątpliwości oraz rozbieżności zarówno w orzecznictwie jak i w doktrynie, a mianowicie, czy oraz w jakim stopniu, sąd I oraz II instancji są uprawnione do pomijania w trakcie oceny okoliczności sprawy oraz zebranego materiału dowodowego, otoczenia zewnętrznego oraz warunków zawierania umów, w szczególności narzucania przez jednostki budżetowe, z przyczyn ekonomicznych, kształtu umowy. W uzasadnieniu wniosku skarżąca wyjaśniła, że prowadzi działalność ochroniarską i działalność usługową związaną z utrzymywaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zielonych oraz, że zawierała z kontrahentami, będącymi podmiotami Skarbu Państwa oraz jednostkami budżetowymi, umowy dotyczące ochrony obiektów. Umowy te zakwestionował organ rentowy, wskazując, że umowy te powinny być kwalifikowane jako umowy zlecenia, a nie umowy o dzieło, tak jak uzgodniły to między sobą strony tych umów. Skarżąca argumentowała, że faktem powszechnie znanym są warunki przetargów, w których zamawiającym jest jednostka budżetowa oraz stawki w nich narzucane – przy czym jedynym kryterium wyboru oferty jest cena. Zdaniem skarżącej, żaden uczestnik przetargu publicznego zatrudniający na umowę o pracę nie będzie w stanie

zapropnować takich stawek, aby wygrać z konkurencją zatrudniającą na podstawie umów o dzieło. Ponadto z dokumentacji z przeprowadzonych przetargów na świadczenie ochrony osób i mienia, zabezpieczenia technicznego związanego z bezpieczeństwem obiektu, konserwację oraz inne prace porządkowe w obiektach użyteczności publicznej wynika, że zaoferowana przez zamawiającego kwota, jaką przeznaczył na sfinansowanie zamówienia, nie pozwala na zatrudnienie pracownika w ramach umowy o pracę czy oskładkowanie umowy zlecenia przy zachowaniu wynagrodzenia minimalnego, nie mówiąc o pozostałych kosztach związanych z zatrudnieniem i wyposażeniem. Skarżąca wskazała, że w przetargu przeprowadzonym 2013 r. rażąco niskie stawki narzucał także Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który zamówił tego samego rodzaju usługi. Zdaniem skarżącej mamy tu do czynienia z sytuacją, w której obowiązki nakładane na płatnika przez ustawodawcę są z założenia niemożliwe do zrealizowania w panujących warunkach społeczno-gospodarczych. Wszystkie te okoliczności, mające decydujący wpływ na charakter umów zawieranych przez skarżącą, są konsekwentnie pomijane przez sądy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej opiera na przesłance przedsądu określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie precyzując przepisu prawnego, z którego wykładnią lub zastosowaniem wiąże sformułowane przez nią zagadnienie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, tymczasem, wielokrotnie podkreślano, że sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen; dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny czy

przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem prawnym oraz czy jest ono istotne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444 oraz powołane tam orzeczenia).

Niezależnie od powyższego, koniecznym jest podkreślenie, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Odnosząc ten wymóg do okoliczności tej sprawy, należy zauważyć, że kwestia mająca uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania została rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z 25 października 2016 r., I UK 446/15, LEX nr 2163323, wydanym w analogicznych okolicznościach faktycznych do okoliczności tej sprawy, Sąd Najwyższy stwierdził jednoznacznie, że o rodzaju zawartej umowy (umowa o dzieło a umowa zlecenia) nie decyduje poziom opłacalności przedsięwzięcia przedsiębiorcy. Ponadto, że wśród przesłanek pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy zlecenia (umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące umów zlecenia) nie pojawia się aspekt ekonomiczny, gdyż nie jest to jurydyczny mechanizm weryfikujący rodzaj zobowiązania zawartego między wnioskodawcą a wykonującymi usługę osobami fizycznymi. Sąd Najwyższy stwierdził również, że przy kwalifikacji charakteru prawnego zatrudnienia, poza płaszczyzną zainteresowania pozostaje kwestia relacji między wnioskodawcą (podmiotem zatrudniającym) a podmiotem zamawiającym usługę, gdyż jej postanowienia, czy też wynik finansowy nie mogą wykluczyć z obowiązku ubezpieczenia społecznego osoby wykonujące usługi ochrony. Jednocześnie warto odnotować stanowisko Sądu Najwyższego przyjęte w postanowieniu z 24 stycznia 2017 r., I UK 77/16, niepubl., wydanym w analogicznych okolicznościach faktycznych do okoliczności tej sprawy, a mianowicie, że powiązanie warunków ekonomicznych z prawem

ubezpieczeń społecznych pomija, że prawo to nie ma na celu opisywania zjawisk życia gospodarczego, lecz regulowanie zasad podlegania ubezpieczeniu.

Mając na względzie powyższe wypowiedzi orzecznictwa, a jednocześnie brak wskazania argumentów prawnych uzasadniających zmianę przedstawionego wyżej stanowiska, kwestia przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.